

ОСНОВНІ ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

¹Донецький національний університету імені Василя Стуса

Анотація: У тезах визначено основні внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці України. Запропоновано показники оцінювання рівня економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека, держава, війна, загрози.

Abstract: The main internal and external threats to the economic security of Ukraine are identified in theses. Indicators for assessing the level of economic security are proposed.

Keywords: economic security, state, war, threats.

Проблема економічної безпеки є однією з найважливіших світових проблем сьогодні. Війна російської федерації проти України, що розпочалась в гібридній формі у 2014 р. та продовжилась у формі активної війни у 2022 р. значно вплинула на стан економічної безпеки України, країн Східної Європи та світу загалом. Агресія російської федерації посилила соціально-економічну напругу на європейському континенті. На тлі зазначених подій у світі посилюється продовольча криза. Окрім, цього перебіг війни окреслив низку негативних явищ для держави, зокрема: завдання ударів російською федерацією по об'єктах критичної інфраструктури, «енергетичний шантаж», руйнування промислового та сільськогосподарського потенціалу держави, нищення сільськогосподарських угідь, викрадення сільськогосподарської техніки та завдання значних екологічних збитків. Такі дії ворога мають негативний вплив на економічну безпеку держави. Оскільки, Україна є вагомим постачальником сільськогосподарської продукції на світовому ринку, така ситуація є загрозовою і для продовольчої безпеки країн світу.

Виходячи з ситуації, що склалася в українській економіці, а також аналізуючи тенденції, які спостерігаються в процесі її реформування, на наш погляд, варто виділити стрижневі внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці України – табл. 1 [1, 2, 3].

Таблиця 1

Основні внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці України

Внутрішні загрози	Зовнішні загрози
<ul style="list-style-type: none"> – відсутність на державному рівні розробленої концепції та системи економічної безпеки; – недостатній рівень науково-технічного потенціалу, втрата лідерства на важливих напрямках НТП; – високий рівень зношеності матеріально-технічної бази багатьох економічних галузей; – необґрунтована лібералізація зовнішньоекономічної діяльності; – надто різка диференціація у доходах та споживанні населення, зростання рівня бідності, високий рівень безробіття; – антисоціальна політика у сфері приватизації; – криміналізація економіки, зростання її "тіньового" сектору та високий рівень корупції у державно-управлінській сфері; – недосконалість законодавства у сфері економічних відносин та механізмів формування економічної політики; – відсутність мотивації до праці тощо. 	<ul style="list-style-type: none"> – війна; – санкції та блокади; – зниження інвестиційних надходжень в економіку держави; – значна частка сировинного експорту в зовнішньоекономічній діяльності та втрата традиційних ринків збуту; – залежність забезпечення України від імпорту товарів повсякденного попиту, технологічної продукції стратегічного значення; – скуповування іноземними фірмами підприємств України з метою усунення їх із зовнішніх та внутрішніх ринків; – критично високий рівень зовнішнього боргу країни тощо.

Важливо також підкреслити, що найвищий рівень економічної безпеки може бути досягнутий тільки за умови, що всі показники, за якими здійснюється оцінювання, перебувають в межах допустимих порогових значень, а досягнення прийнятного значення одного показника не може бути зроблено за рахунок погіршення значення іншого. Наприклад, зниження темпів інфляції до граничного рівня не повинно призводити до підвищення рівня безробіття понад допустиму межу, або зниження дефіциту бюджету до порогового значення – до повного заморожування капіталовкладень і падіння виробництва і т.ін [3].

Тому для оцінювання рівня економічної безпеки країни важливо правильно обрати склад показників, що характеризують її стан. На наш погляд, такими показниками можуть бути:

- величина, динаміка і структура ВВП;
- обсяги і темпи зростання промислового та агропромислового виробництва;
- величина державного боргу;
- галузева структура господарства і динаміка окремих галузей;
- величина капіталовкладень [4-7];
- показники, які характеризують природно-ресурсний, виробничий, науково-технічний потенціал країни;
- показники, які характеризують ефективність функціонування господарського механізму, а також його залежність від таких факторів, як: рівень інфляції, величина дефіциту консолідованого бюджету, сальдо зовнішньоторговельного та платіжного балансу країни, стабільність національної валюти, величини внутрішньої та зовнішньої заборгованості;
- показники, що характеризують якість життя населення [4]: ВВП на одну особу, рівень диференціації доходів, забезпеченість основних верст населення матеріальними благами і послугами, кількість працездатного населення, стан навколишнього середовища і т.ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Предборський В.А. Економічна безпека держави. К.: Вид-во "Кондор", 2005. 391 с.
2. Козловський С. В., Козловський В. О., Бурлака О. М. Стійкість розвитку аграрної галузі регіону як чинник економічного зростання України. Економіка України. 2014. № 9. С.59-73.
3. Козловський С.В. Управління сучасними економічними системами, їх розвитком та стійкістю : Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2010. 432 с.
4. Козловський С.В. Типологія моделей розвитку сучасних економічних систем. Економічна теорія. 2009. № 4. С.5–15.

Сторчак Святослав Григорович, аспірант Донецького національного університету імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: s.storchak@donnu.edu.ua

Sviatoslav Storchak, postgraduate student, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, e-mail: s.storchak@donnu.edu.ua